

**CENTRUL DE DREPT
AL FEMEILOR**

*Promovând împreună drepturile femeilor
Advancing women's rights together*

NOTĂ INFORMATIVĂ

10 iunie, 2015

Prezenta notă constituie o sursă suplimentară de informație pentru completarea, la necesitate, a Notei informative la Proiect.

Proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, care au tangență cu domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, a fost elaborat pentru asigurarea concordanței cadrului legislativ național cu prevederile Convenției Consiliului European cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie (Convenției de la Istanbul), dar și pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, privind consolidarea mecanismului de asigurare a drepturilor victimelor infracțiunilor.

În vederea realizării acestui deziderat, precum și pentru realizarea cerințelor de claritate, consecvență și previzibilitate a normelor legale, așa cum este specificat în Legea nr.780 din 27.12.2001 privind actele legislative, au fost propuse un șir de modificări în Legea nr.45, care este legea-cadru, precum și într-un șir de alte acte legislative relevante. Modificările propuse urmăresc scopul îmbunătățirii mecanismului național de prevenire și combatere a violenței în familie.

În procesul avizării Proiectului de lege, a parvenit o cerere din partea Episcopiei de Ungheni și Nisporeni, în care se invocă dezacordul Episcopiei cu unele propuneri din proiect.

Este vorba de două subiecte contestate:

1. Modificările propuse în definiția „violență spirituală” la art.2 al Legii nr.45 din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie;
2. Întroducerea în cadrul juridic național a institutului ordinului de restricție de urgență.

1. Articolul. I, pct.2) al proiectului, conține propuneri de revizuire a redacției actuale a unor definiții din art.2 al Legii nr.45.

Episcopia și-a exprimat dezacordul doar cu propunerea de revizuire a definiției „*violență spirituală*”.

Potrivit proiectului, în definiția *violență spirituală*, după sintagma „*impunere a unui sistem de valori personal inacceptabil* ” se completează cu textul „*sau impunerea aderării la credințe și practici spirituale și religioase,*”.

Aceste modificări sunt considerate de Episcopie drept inoportune, deoarece aduc atingere unor valori incontestabile și au caracter distructiv pentru institutul familiei.

Autorii proiectului nu susțin aceste calificative, considerându-le de-a dreptul exagerate.

Nu există vreo intenție de a restricționa într-o formă oarecare educația creștin-ortodoxă în societate. Nu se urmărește interzicerea părinților de a învăța copiii credința ortodoxă.

Mai mult, conform art.35 din Constituția Republicii Moldova, statul asigură, în condițiile legii, libertatea învățământului religios.

Or, valorile creștinești se cultivă la om (copil, adult) prin exemplu de comportament evlavios, dragoste și pietate, dar nu pot fi impuse, în nici un caz și sub nici o formă.

Revenind, în context, la norma constituțională, trebuie să menționăm că, potrivit art.31 al Constituției, libertatea conștiinței trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și respect reciproc.

Deci, valorile creștine pot fi propovăduite, dar nicidecum impuse, împotriva voinței liber exprimate a persoanei, inclusiv a copilului.

Acest deziderat este promovat și în Legea nr.125 din 11.05.2007 privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie.

Astfel, potrivit art.4 al Legii nr.125, orice persoană are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie. Acest drept trebuie exercitat în spirit de toleranță și de respect reciproc și cuprinde libertatea de a aparține sau nu unei anumite religii, de a avea sau nu anumite convingeri, de a-și schimba religia sau convingerile, de a profesa religia sau convingerile în mod individual sau în comun, în public sau în particular, prin învățatură, practici religioase, cult și îndeplinirea riturilor. Fiecare persoană și comunitate religioasă poate adera liber la orice cult religios.

Exercitarea dreptului la libertatea de manifestare a convingerilor sau a credinței religioase poate fi restrânsă, în condițiile legii, numai în cazul în care această restrângere

urmărește un scop legitim și reprezintă, într-o societate democratică, măsuri necesare pentru siguranța publică, menținerea ordinii publice, ocrotirea sănătății și a moralei publice ori pentru protejarea drepturilor și libertăților persoanei. *Prozelitismul abuziv este interzis.*

De asemenea, art.6 alin.(1) stipulează expres că „...nimeni nu poate fi constrâns să practice sau nu exercițiul religios al vreunui cult, să se asocieze sau nu la vreun cult...”.

Cu atât mai mult acest fapt trebuie reglementat în raporturile care se produc într-un mediu privat, în mare parte ferit de public, precum este mediul familial. Această situație impune măsuri sporite din partea statului, pentru asigurarea protecției corespunzătoare a individului, contra presiunilor din partea altor membri ai familiei, în special părinții în raport cu copiii, față de care au o poziție dominantă, determinată de statutul lor de părinte.

Spre regret, între membrii familiei, au loc cazuri de impunere pentru a adera la anumite comunități religioase, de altfel nefiind vorba, în cazul dat, de cultul creștin ortodox la care se referă Episcopia.

Prin urmare, considerăm propunerile formulate la definiția din art.2 al Legii nr.45, ca fiind în deplină concordanță cu normele constituționale și legale.

Prevederile enunțate au menirea de a asigura protecție persoanei în cadrul familiei, a-i asigura realizarea dreptului de manifestare liberă a dorinței de a împărtăși un anumit cult religios.

2. Articolul. 1, pct.2) al proiectului, conține propuneri de completare art.2 al Legii nr.45 cu definiția:

“ordinul de restricție de urgență - măsură de protecție a victimei violenței în familie, aplicată de poliția ordine publică, prin care are loc înlăturarea imediată a agresorului din locuința familiei, în vederea prevenirii repetării/comiterii acțiunilor violente, asigurând astfel victimei și altor membri ai familiei siguranță în locuința lor;

Episcopia și-a exprimat dezacordul cu propunerea de a include institutului ordinului de restricție de urgență.

Nu susținem această poziție din următoarele considerente.

Instituirea *ordinul de restricție de urgență* a fost determinată de necesitatea asigurării unei protecții eficiente și rapide victimei violenței în familie. Atunci când persistă pericolul de agresiune imediată, cea mai eficientă modalitate de garantare a

siguranței unei victime este dispersarea victimei și agresorului. Practica internațională înclină spre soluția de a impune agresorul să părăsească domiciliul comun.

Convenția Consiliului Europei cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, lasă la latitudinea statului să desemneze autoritatea competentă să emită ordinul de restricție de urgență și să stabilească durata lui, cu condiția că această durată trebuie să fie suficientă pentru a asigura o protecție eficientă victimei.

În coroborare cu spiritul Convenției s-a propus la nivel național (de altfel această este și practica multor alte state) să fie atribuită poliției competența de a emite ordinul de restricție de urgență, deoarece de regulă organul poliției este solicitat să intervină în situații de pericol iminent pentru victimă. Trebuie de avut în vedere că aceste măsuri de restricție aplicate de poliție sunt pentru o perioadă limitată de timp, până la 10 zile și se aplică doar urmare a evaluării riscurilor. Acțiunile poliției (legalitatea și temeinicia ordinul de restricție de urgență) poate fi verificată în instanța de judecată, deoarece agresorul nu este privat de dreptul de a contesta acest act emis de poliție.

Legislația națională prevede și posibilitatea solicitării ordonanței de protecție, care se eliberează de instanța de judecată.

Cu toate acestea, necesitatea ordinului de restricție de urgență este evidentă, pentru că oferă posibilitatea de protejare a victimei de acțiunile violente ale agresorului, mai ales dacă acestea se produc în timpul când instanța de judecată nu este accesibilă (noaptea, zile de odihnă etc.).

Ori, având în vedere că aceste măsuri de restricție sunt aplicate de poliție, care este un organ administrativ nu judiciar, perioadă de acțiune a acestui act este limitată.

Referitor la termenul contestat de Episcopie - "bănuiala rezonabilă", din alin.(1) art.12¹ al Legii nr.45, în varianta propusă în proiect, menționăm că, acest termen se raportează la cazurile prevăzute de sintagma „ **au fost comise acte de violență în familie și/sau persistă pericol iminent de repetare/comitere a acțiunilor violente**”. Aceste circumstanțe sunt ulterior probate, cu respectarea strictă a procedurii stabilite, care de cele mai multe ori necesită mai mult timp. Până la acumularea volumului necesar de probe, colaboratorul poliției se bazează pe rezultatele evaluării riscurilor, care-l pot determina să creadă (bănuiala rezonabilă) că există pericolul de repetare/comitere a acțiunilor violente. Respectiv, pentru a asigura protecție eficientă victimei, polițistul emite tot atunci ordinul de restricție de urgență, care, precum am menționat mai sus, poate fi neîntârziat contestat în instanță de către agresor, despre

care fapt se menționează expres în alin.(5) art.12¹ al Legii nr.45, în varianta propusă în proiect.

Nu în ultimul rând trebuie de menționat că și în cazul dat, ca și în orice alt caz de elaborare a cadrului normativ-regulatoriu, se prezumă că normele odată adoptate vor fi aplicate cu bună-credință și diligență.

Alte propuneri și obiecții rezultă din cele menționate *supra*, prin urmare nu considerăm rațională analiza lor separată.